

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Traverse Dieren

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

1 mei 2013 / rapportnummer 2445-132

1. Oordeel over het MER

Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland heeft het voornemen om de verkeersproblemen in de kern van Dieren te verminderen door een reconstructie van de N348/N786 door Dieren. Dit project 'Traverse Dieren' behelst de reconstructie van de N348 tussen Ellecom en Spankeren, ten zuidoosten van de spoorlijn Arnhem–Zutphen. Voor de besluitvorming over het provinciaal inpassingsplan (PIP) is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De Provinciale Staten van Gelderland zijn bevoegd gezag.

De Commissie¹ is van oordeel dat in het MER op één onderdeel de essentiële informatie voor besluitvorming in het MER niet aanwezig is.

Tijdens de toetsing heeft een gesprek plaats gevonden tussen de Commissie, het bevoegd gezag en de initiatiefnemer. Daar heeft de Commissie kenbaar gemaakt dat het MER naar haar oordeel op één onderdeel onvolledig is. Uit het MER blijkt dat het voorkeursalternatief leidt tot een zeer geringe toename van stikstofdepositie op reeds overbelaste habitattypen in Natura 2000-gebieden waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn opgesteld. Volgens de Commissie wordt niet aannemelijk gemaakt dat aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden in en rond het plangebied uitgesloten kan worden. Naar aanleiding hiervan heeft de initiatiefnemer een aanvullende Passende beoordeling² aangeleverd over de effecten van het plan op stikstofgevoelige habitattypen in omliggende Natura 2000-gebieden. In de aanvulling wordt geconcludeerd dat er geen gevolgen voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van omliggende Natura 2000-gebieden zijn omdat de planbijdrage buiten de gebieden valt die nodig zijn voor het behalen van instandhoudingsdoelstellingen en er al beheermaatregelen zijn genomen om die doelen te behalen. De Commissie is van mening dat daarmee onvoldoende onderbouwd is of en waarom er geen gevolgen zijn voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen. Er blijft een zeer geringe toename in een overbelaste situatie waardoor niet met zekerheid aantasting van natuurlijke kenmerken en waarden van Natura-2000 gebieden uitgesloten kan worden.

In het MER zijn geen meetbare doelen voor de Traverse Dieren geformuleerd. Hierdoor is het moeilijk het doelbereik van de varianten af te wegen tegen de milieugevolgen en de kosten. Voor het MER is een verkeersmodel gebruikt met 2008 als basisjaar. Niet duidelijk is of dat model (nog) voldoende beschrijvende waarde heeft. Ook is niet duidelijk welke uitgangspunten voor het referentiejaar zijn gehanteerd. De Commissie geeft hier in hoofdstuk 3 enkele aanbevelingen voor.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

² De aanvullende Passende beoordeling wordt verder in het advies 'de aanvulling' genoemd.

2. Toelichting op het oordeel

Effecten op natuur/Passende beoordeling

MER

Het MER bevat een Passende beoordeling die inzicht geeft in de ligging, kenmerken (waaronder instandhoudingsdoelstellingen en staat van instandhouding) van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden, Veluwe, IJsseluiterwaarden en Landgoederen Brummen.

Uit de analyse blijkt dat de kritische depositiewaarden in alle Natura 2000-gebieden in de huidige situatie worden overschreden en dat het voorkeuralternatief in deze gebieden leidt tot een toename van stikstofdepositie. In het MER is desondanks aangegeven dat toename van stikstofdepositie in de Natura 2000-gebieden niet leidt tot aantasting van de natuurlijke kenmerken.³ De Commissie vindt de onderbouwing van deze conclusie onvoldoende:

- Ook bij een zeer kleine toename van 0,1 à 0,2 mol/ha/jaar kan met de al bestaande en blijvende overschrijding van de kritische depositiewaarden aantasting niet op voorhand worden uitgesloten.
- Voor veel habitattypen wordt aangegeven dat (beheer)maatregelen noodzakelijk zijn om de toename van stikstofdepositie door de Traverse Dieren teniet te doen. In het MER wordt niet aannemelijk gemaakt dat deze beheermaatregelen de gevolgen van de (extra) depositie op zodanige wijze kunnen ondervangen dat de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar worden gebracht. Een specifieke uitwerking (waar, wat, hoe, hoeveel) en een beschrijving van de effectiviteit van de maatregelen ontbreekt in het MER en in de verschillende plandocumenten.

Daarmee is volgens de Commissie niet aannemelijk gemaakt dat op planniveau aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden kan worden uitgesloten.⁴

Aanvulling

In een aanvulling op de Passende beoordeling zijn de planbijdrage en de effecten daarvan op stikstofgevoelige habitattypen van Natura-2000 gebieden De Veluwe, Uiterwaarden IJssel en Landgoederen Brummen meer gedetailleerd uitgewerkt. Daarin wordt geconcludeerd dat er geen gevolgen voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen zijn omdat:

- de planbijdrage buiten de (kern)gebieden valt die nodig zijn voor het behalen van instandhoudingsdoelstellingen (De Veluwe);
- er al beheermaatregelen zijn genomen om die doelen te behalen (De Veluwe, Uiterwaarden IJssel en Landgoederen Brummen);

³ De IVN Oost-Veluwezoon geeft aan dat de toename van stikstofdepositie de natuur zeker schade aan zal brengen omdat de huidige achtergrondwaarde van 2080 mol/ha/jaar ruim boven het gestelde doel voor dit gebied (1400 mol/ha/jaar) ligt. Bij een zo hoge overschrijding is iedere toename ontoelaatbaar volgens de Nb-wet.

⁴ Volgens artikel 19j, eerste lid van de Natuurbeschermingswet 1998, dient het bevoegd gezag bij het besluit tot vaststelling van het plan rekening te houden met de gevolgen die het plan kan hebben voor Natura 2000-gebieden. Het besluit kan pas worden genomen als aan alle voorwaarden van artikel 19g en 19h is voldaan. Dat betekent dat, wanneer aantasting van natuurlijke kenmerken niet valt uit te sluiten, de ADC-toets doorlopen dient te worden.

- er sprake is van een natuurlijk bufferend systeem zodat kleine toenames niet leiden tot een afname van oppervlakte of verslechtering van kwaliteit (Uiterwaarden IJssel);
- er sprake is van het realiseren van meer ruimte voor de rivier of een hydrologisch herstel waardoor het ecosysteem robuuster wordt en de planbijdrage geen ecologisch zichtbaar effect zal hebben (Uiterwaarden IJssel en Landgoederen Brummen).

In de aanvulling ontbreekt nog een ecologische onderbouwing waarom de geringe toename van stikstofdepositie als gevolg van het plan geen gevolgen heeft op voor stikstof gevoelige habitattypen. Er is namelijk in de huidige situatie en in de toekomst sprake van een overbelaste situatie. In de aanvulling ontbreekt de volgende informatie voor elk habitatype waar de belasting door het plan toeneemt:

- een systematische beschrijving van de kwaliteit van het habitatype en de trends in de kwaliteit (is er sprake van een verbetering of verslechtering?) en de invloed van stikstofdepositie op die kwaliteit en trends;
- welke maatregelen er getroffen worden om eventuele effecten te mitigeren.

De Commissie adviseert voor het besluit over het inpassingsplan de kwaliteit, trends en de effecten van stikstofdepositie van door het plan belaste habitattypen te beschrijven. De Commissie adviseert daarmee aannemelijk te maken dat, eventueel met (beheer)maatregelen, gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen ondanks de overbelaste situatie met zekerheid uitgesloten kunnen worden.

Een uitzondering hierop is het habitatype H9120 (Beuken-eikenbossen met hulst) in de Veluwe. Hiervoor is een mitigatieplan opgesteld dat in het kader van het inpassingsplan uitgevoerd zal worden.

3. Aanbevelingen voor het vervolgproces

De opmerkingen in het verdere advies hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen. De Commissie hoopt met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

3.1 Probleemanalyse en doelbereik

In het MER worden de bestaande en toekomstige verkeersproblemen (bereikbaarheid, verkeersveiligheid en barrièrewerking) en leefbaarheidsproblemen (luchtkwaliteit, geluidbelasting, externe veiligheid en gezondheid) op de N348 door Dieren in voldoende detail beschreven om de alternatieven op hun probleemoplossend vermogen te kunnen beoordelen. Daaruit blijkt dat alternatieven de bestaande problemen slechts beperkt oplossen maar dat zij vooral een oplossing bieden voor toekomstige knelpunten.

De doelen kunnen naar mening van de Commissie meer meetbaar gemaakt worden door de doelstellingen te vertalen in zo veel mogelijk kwantitatieve criteria. Voor de beoordeling van de alternatieven is dit niet noodzakelijk. Maar kwantitatieve doelstellingen geven wel meer inzicht in de afweging tussen de mate waarin problemen opgelost zouden moeten worden

enerzijds en de eventuele (milieu)gevolgen en kosten anderzijds.⁵ In het MER is aangegeven dat er in het rijks- en provinciaal beleid geen concrete aanknopingspunten zijn voor meer kwantitatieve criteria en doelstellingen. Dat neemt echter niet weg dat er duidelijke, kwantitatieve projectdoelstellingen geformuleerd hadden kunnen worden waarmee de mate van doelbereik beter meetbaar was geweest.

- De Commissie adviseert bij de toelichting van het inpassingsplan zo veel mogelijk meetbare doelen te formuleren.

3.2 Basis- en referentiejaar verkeersmodel

Het jaar 2008 is als basisjaar genomen in verkeersmodel. Het is onduidelijk of deze verkeerscijfers nog steeds actueel zijn, mede omdat een belangrijk kruispunt dat nu is voorzien van een tunnel in 2008 nog was voorzien van een VRI⁶. De Commissie verwacht overigens niet dat meer recente verkeerscijfers zullen leiden tot een andere vergelijking van de varianten dan die in het MER is gedaan. De afwegingen tussen alternatieven en varianten zijn immers met hetzelfde model gedaan. Deze informatie is echter wél van belang voor de afweging tussen de omvang van de knelpunten die opgelost moeten worden en de (milieu)gevolgen en kosten van de alternatieven, zie ook paragraaf 3.1.

Ook is er geen inzicht gegeven in de uitgangspunten voor de referentiesituatie waarmee is gerekend. De Commissie adviseert om inzichtelijk te maken dat de gehanteerde uitgangspunten voor 2020 geen overschatting van (de groei van) het aantal verkeersbewegingen geeft. Als de verwachte verkeersgroei namelijk lager zou zijn dan berekend, dan zullen de milieueffecten geringer zijn maar ook het doelbereik van de varianten lager zijn dan die in het MER beschreven zijn.

- De Commissie adviseert de actualiteit van de uitkomsten van het model aan te tonen door de uitkomsten van het model bijvoorbeeld te vergelijken met recente tellingen en met de uitkomsten van het RVMK model, dat halfjaarlijks wordt geactualiseerd⁷. De Commissie adviseert deze informatie en informatie over de uitgangspunten voor het toekomstjaar vervolgens bij de toelichting bij het inpassingsplan te presenteren.

⁵ Dit is belangrijke informatie voor belanghebbende omdat diverse sprekers in hun zienswijze aangeven dat er qua effecten en kosten voor een ingrijpende oplossing wordt gekozen voor een relatief klein probleem of een minimale reistijdwinst. Stichting A7 vraagt zich bijvoorbeeld af er werkelijk een probleem is (of wordt). Vooral tijdens de drukke ochtend- en avondspits ontstaan files, maar dat lijkt hen normaal. De rest van de dag stroomt het verkeer rustig door en dat is alleen maar beter geworden sinds de aanleg van de tunnel bij de Molenweg.

⁶ Wijkplatform Dieren Noord-Oost, Stichting Instandhouding Leefbaarheid Dieren NO, de Gezamenlijke Belangenorganisaties Dieren en omgeving (GBO) en andere sprekers vragen zich af of het gebruikte verkeersmodel voldoende klopt en of alle gemaakte voorspellingen juist zijn. Vanaf 2008 zijn er verder als gevolg van de crisis wijzigingen opgetreden in de verkeersbewegingen. Daardoor is er mogelijk veel te veel ingezet op groei van het autoverkeer.

⁷ O.a. wijkplatform Dieren Noord Oost en de Gezamenlijke Dorps- en Wijkraden wijzen op telcijfers die aanzienlijk zouden afwijken van de gepresenteerde modelgegevens.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland

Bevoegd gezag: Provinciale Staten van de provincie Gelderland

Besluit: inpassingsplan Traverse Dieren

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C1.2

Activiteit: de reconstructie van de N348 tussen Ellecom en Spankeren, ten zuiden van de spoorlijn Arnhem–Zutphen

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in De Gelderlander van: 2 juni 2010

ter inzage legging startnotitie: 8 juni 2010 tot en met 19 juli 2010

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 4 juni 2010

richtlijnenadvies uitgebracht: 23 augustus 2010

aanvraag tussentijds toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 3 mei 2012

tussentijds toetsingsadvies uitgebracht: 17 juli 2012

kennisgeving MER in de Staatscourant van: 19 december 2012

ter inzage legging MER: 20 december 2012 tot en met 30 januari 2013

voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 7 maart 2013

definitief toetsingsadvies uitgebracht: 1 mei 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. B. Barten (werkgroepsecretaris)

ing. R.J.J.M. van Bommel

drs. R.J.M. Kleijberg

dr. N.P.J. de Vries

ing. P.A. Kroeze

drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot

duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Milieueffectrapport Traverse Dieren Reconstructie N348/N786, Deel A: Samenvatting en hoofdrapport, 12 november 2012;
- Milieueffectrapport Traverse Dieren Reconstructie N348/N786, Deel B: Achtergrondinformatie, 12 november 2012;
- Milieueffectrapport Traverse Dieren Reconstructie N348/N786, Deel C: Bijlagenrapport, 12 november 2012;
- Inpassingsplan Traverse Dieren reconstructie N348/N786, november 2012;
- Passende beoordeling in het kader van de natuurbeschermingswet 1998, 20 november 2012
- Bijlage rapport "Boomstructuur";
- Landschapsplan Traverse Dieren, 23 november 2012;
- Mitigatie- en compensatieplan, november 2012;
- OIP Traverse Dieren Akoestische onderzoek, 27 november 2012;
- Toelichting Ontwerp-saneringsprogramma Traverse Dieren, 3 december 2012;
- Natuurtoets Flora- en faunaweg, 19 oktober 2012;
- Watertoets Traverse Dieren IP Traverse dieren Reconstructie N348-N786, 27 augustus 2012;
- OIP Traverse Dieren Onderzoek luchtkwaliteit, 14 september 2012;
- Reactienota Traverse Dieren, november 2012;
- Ontwerp inpassingsplan Traverse Dieren, Regels;
- Traverse Dieren Toetsing Ecologische Hoofdstructuur, november 2012;
- Legenda plangebied;
- TNO Windtunnelonderzoek naar de NO₂- en PM₁₀- concentraties in de omgeving van de Traverse te Dieren TNO-060-UT-2012-01390, 23 oktober 2012;
- Tracékeuzenotitie Traverse Dieren Voorlopige tracékeuze voor de reconstructie van de N348/N786 door Dieren, 27 september 2011;
- Aanvulling Passende beoordeling, Traverse Dieren, 29 maart 2012.

De Commissie heeft kennis genomen van 79 zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 6 februari 2013 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Traverse Dieren en de aanvulling daarop**

ISBN: 978-90-421-3665-6

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

